

Nr 3.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 27 kap. 5—7 och 13 §§ rättegångsbalken m. m.; given Stockholms slott den 16 december 1927.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag om ändrad lydelse av 27 kap. 5—7 och 13 §§ rättegångsbalken; och
- 2) lag om ändrad lydelse av 219, 220 och 225 §§ utsökningslagen.

GUSTAF.

Johan C. W. Thyren.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 27 kap. 5—7 och 13 §§ rättegångsbalken.

Härigenom förordnas, att 27 kap. 5—7 och 13 §§ rättegångsbalken skola, 6 § i nedan angivna delar, hava följande ändrade lydelse:

5 §.

Äro besvär anförda, varde, när skäl därtill äro, förordnande meddelat om vederpartens hörande över besvären. Ej må, med mindre tillfälle lämnats vederparten att sig förklara, ändring i underrättens utslag göras, i annat fall än då besvären angå någons häktande eller kvarhållande i häkte eller hämtande till rätten, eller ock stadgandet i senare stycket av 12 § äger tillämpning.

6 §.

Skall någon — — — till handa.

Har klaganden före utgången av den tid, som är stadgad för ingivande av delgivningsbevis och återställande av besvärshandlingarna, hos hovrätten sökt anstånd med fullgörande av vad honom i sagda hänseenden åligger, må sådant anstånd på viss tid beviljas, när skäl därtill äro.

Äro vid besvären fogade kartor eller andra ritningar, eller ock handlingar av vidlyftigare beskaffenhet, såsom protokoll i annat rättegångsmål, eller handlingar rörande laga skifte eller därmed jämförlig förrättning, eller handelsböcker eller andra räkenskaper, varde, på framställning av klaganden, efter omständigheterna förordnat, huruvida de må från delgivning undantagas.

7 §.

Är i fall, som uti 6 § avses, ej veterligt, var klagandens vederpart sig uppehåller, eller upplyses, att han vistas å utrikes ort; har han ej i hovrätten anmält viss person, som äger att å hans vägnar mottaga besvärshandlingarna, eller anvisning å sådant ombud eljest kunnat erhållas; återställe klaganden inom stadgad tid besvärshandlingarna, där de äro av honom uttagna, och varde honom viss tid förelagd att styrka, det han

lätit i allmänna tidningarna tre gånger, minst fjorton dagar mellan varje gång, kungöra, att besvär i målet blivit anförda, samt att besvärshandlingarna finnas hos hovrätten att tillgå. Är klaganden allmän åklagare, låte hovrätten besörja, att kungörelse varder i allmänna tidningarna införd, efter ty nu är sagt.

13 §.

Varder beslut meddelat, att underdomares utlåtande över besvären skall infordras, må ej part med beslutets delgivande betungas.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1928.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 219, 220 och 225 §§ utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att 219, 220 och 225 §§ utsökningslagen skola, 219 § i nedan angivna delar, hava följande ändrade lydelse:

219 §.

Ej må — — — förklara.

Finnes någon böra över besvären höras, vare klaganden pliktig att efter föreläggande uttaga de av honom ingivna besvärshandlingarna samt dem i huvudskrift eller besannad avskrift vederparten tillställa, så ock att inom lika tid, som för besvärens anförande gällt, räknad från den dag föreläggandet genom anslag inom hovrätten kungöres, till hovrätten inkomma med sådant intyg, som i 11 kap. 38 § rättegångsbalken sägs, rörande delgivningen och dagen därför samt återställa handlingarna eller ingiva styrkt avskrift därav.

Har klaganden före utgången av den tid, som är stadgad för ingivande av delgivningsbevis och återställande av besvärshandlingarna, hos hovrätten sökt anstånd med fullgörande av vad honom i sagda hänseende åligger, må sådant anstånd på viss tid beviljas, när skäl därtill äro.

Äro vid besvären fogade kartor eller andra ritningar, eller ock handlingar av vidlyftigare beskaffenhet, såsom protokoll i annat mål, eller handlingar rörande laga skifte eller därmed jämförlig förrättning, eller handelsböcker eller andra räkenskaper, varde, på framställning av klaganden, efter omständigheterna förordnat, huruvida de må från delgivning undantagas.

220 §.

Är, i fall då klagandens vederpart skall höras, ej veterligt, var han sig uppehåller, eller upplyses, att han vistas å utrikes ort; har han ej i hovrätten anmält viss person, som äger att å hans vägnar mottaga besvärshandlingarna, eller anvisning å sådant ombud eljest kunnat erhållas; återställe klaganden inom stadgad tid besvärshandlingarna, där de äro av honom uttagna, och varde honom viss tid förelagd att styrka, det han låtit i allmänna

tidningarna tre gånger, minst fjorton dagar mellan varje gång, kungöra, att besvär i målet blivit anförda, samt att besvärshandlingarna finnas hos hovrätten att tillgå.

225 §.

Prövar hovrätten tillfälle böra lämnas klagandens vederpart att avgiva yttrande över inlaga, som efter det besvären utställts till förklaring blivit av klaganden ingiven, eller finnes nödigt, att klaganden höres över förklaring eller annan inlaga, som av vederparten ingivits, äge hovrätten meddela föreskrift om delgivande av inlaga, varom fråga är.

Varder beslut meddelat, att överexekutors eller utmättningsmans utlåtande över besvären skall infordras, må ej part med beslutets delgivande betungas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1928.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22
oktober 1927.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden
THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALM-
KVIST, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Thyré, anför:

»Uti det betänkande angående ändringar i hovrätternas organisation, arbetssätt och löneförhållanden m. m., som av särskilt tillkallade sakkunniga inom justitiedepartementet avgavs den 30 oktober 1926, har i syfte att ernå ökat arbetsresultat i hovrätterna föreslagits bland annat viss förenkling av sättet för fattande av beslut rörande kommunikation i besvärsmål.

För närvarande föredragas i hovrätterna besvärsmålen så snart de kommit i sådant skick, att laga hinder för deras föredragning ej möter. Mål, vari underrättens utslag fastställes, avgöres omedelbart, under det att övriga mål utställas till vederbörandes hörande. Enligt 27 kap. 5 § rättegångsbalken och 219 § utsökningslagen äger nämligen hovrätt ej göra ändring i underrätts utslag med mindre motpart lämnats tillfälle att förklara sig över besvären. Sådana mål, vilka utställts till förklaring med motparten, bliva, sedan förklaring inkommit, ånyo föredragna inför hovrätten.

En dubbelföredragning av vissa besvärsmål äger sålunda rum. För undvikande härav har tidigare ifrågasatts införande av bestämmelser därom, att alla besvärsmål skulle, innan de föredroges, hava utställts till delgivning med motpart, varigenom den tid, som åtgår för första föredragningen av dylika mål, skulle vinnas för föredragning av andra mål.

Förslag i samband med 1901 års lag om ändring i vissa delar av rättegångsbalken.

Uti det förslag, som låg till grund för 1901 års lag om ändring i vissa delar av rättegångsbalken, fanns sålunda i 27 kap. 5 § nämnda balk intaget ett stadgande av innehåll, att om part i föreskriven ordning fullföljt talan mot underrätts slutliga utslag i brottmål eller mot utslag, varigenom underrätt i sådant mål dömt till värjemålsed, och ej någon i målet hölles häktad, tillfälle skulle lämnas klagandens vederpart att över besvären yttra sig. Såsom skäl för obligatorisk kommunikation i dessa mål åberopades, att en betydande tidsbesparing i hovrätternas arbete därigenom skulle ernås.

Vid granskningen i högsta domstolen avstyrktes förslaget av fyra justitieråd, som därvid anförde i huvudsak, att enligt förslaget den synnerligen

snabba rättsskipning, som dittills ägt rum i de mål, vilka avgjordes utan kommunikation, icke vidare vore att påräkna, att i de mål, som kunde avgöras utan kommunikation, denna saknade all betydelse för målets prövning och verkade allenast kostnader för parterna och dröjsmål med avgörandet, att även om man i fråga om kostnaderna icke toge hänsyn till klaganden, dock alltid kvarstode, att förklaranden finge vidkännas en onödig utgift, som han i många fall icke kunde få ersatt, samt att den ovillkorliga kommunikationen och därav följande utsikt till ett avsevärt uppskov med målets avgörande uppmuntrade till klagomål i fall, då klaganden kunde hava intresse av att avgörandet fördröjdes. Två av dessa justitieråd ansågo det dock böra tagas i övervägande, huruvida icke den preliminära prövning av besvär, vilken föreginge beslut om förklarings infordrande, kunde anförtros åt någon hovrättens ledamot eller tjänsteman, på vilken det alltså skulle ankomma, huruvida besvären utan föregående kommunikation skulle föredragas inför hovrätten.

Det till högsta domstolen remitterade förslaget förelades i denna del oförändrat 1901 års riksdag men blev i anseende till kamrarnas skiljaktiga beslut icke antaget av riksdagen. Därvid återopades emot förslaget huvudsakligen samma skäl som de, vilka framförts i högsta domstolen.

Frågan upptogs ånyo under förarbetena till de ändringar i hovrätternas arbetsordningar, vilka genomfördes år 1919. Därvid var ifrågasatt att utsträcka den obligatoriska kommunikationen utöver det år 1901 föreslagna tillämplighetsområdet jämväl till andra civila besvärsmål än utskningsmål. Över ett i anslutning härtill utarbetat utkast till ändrad lydelse av 27 kap. 5 § rättegångsbalken avgåvos yttranden av hovrätterna, vilka lämnade utkastet utan anmärkning. Förslaget blev dock ej förelagt riksdagen.

*Förslag år
1919.*

Nödvändigheten att söka nedbringa i hovrätterna uppkomna arbetsbalanser föranledde emellertid, att under år 1923 inom justitiedepartementet utarbetades förslag till sådan ändrad lydelse av 27 kap. 5 § rättegångsbalken och 219 § första stycket utskningslagen, att kommunikation skulle bliva ovillkorlig, enligt först berörda lagrum, dels då talan fullföljdes mot underrätts slutliga utslag i brottmål med undantag av sådana, däri någon hölles häktad, eller i sådant civilt besvärsmål, varå bestämmelserna i 27 kap. rättegångsbalken ägde tillämpning, dels ock då talan fullföljdes mot underrätts utslag, varigenom någon dömts till värjemålsed, samt enligt det senare lagrummet, då talan fullföljdes mot överexekutors utslag i mål angående lagsökning för gäld. Lagrådet ansåg sig under föreliggande förhållanden ej böra avstyrka förslaget till ändrad lydelse av 27 kap. 5 § rättegångsbalken; två ledamöter avstyrkte den föreslagna ändringen av 219 § utskningslagen. En ledamot anförde bland annat:

*Förslag år
1923.*

Obestridligen vore åtskilliga avsevärda fördelar förenade med den sedan tillkomsten av 1734 års lag tillämpade ordningen för behandling av besvärsmål, som fullföljts till hovrätt. Till vad i avseende därå framhållits under förarbetena till de föreliggande förslagen ville denne ledamot tillägga, att med nuvarande ordning den icke klagande parten genom kommunikationen finge sin uppmärksamhet riktad på att bifall till besvären ej vore uteslutet utan det funnes en eller annan omständighet i målet, som kunde föranleda ändring i underrättens utslag, och att sålunda en närmare utredning, eventuellt med biträde av rättskunnig person, vore av nöden för att få utslaget fastställt. Blev därefter alla besvär, utan hänsyn till deras större eller mindre befogethet, kommunicerade, innebure kommunikationen i och för sig ingen dylik erinran åt den icke klagande, utan denne kunde, där han icke själv vore rättsbildad, antingen, i sin övertygelse att fog för besvären saknades, helt underlåta att anskaffa och åberopa en för sakens vinnande erforderlig utredning eller ock se sig nödsakad att för säkerhets skull föranstalta om en kanske fullständigt irrelevant utredning till bemötande av besvären eller att anlita hjälp av rättskunnig person och därigenom ådraga sig en kostnad, som med våra ganska höga advokatarvoden icke finge bagatelliseras. — Det syntes icke vara ställt utom tvivel, att verkligen den ifrågasatta reformen vore ägnad att medföra sådan tidsvinst i hovrätternas arbete, att man fördenskull borde avstå från de fördelar den nuvarande ordningen medförde. Frågan därom berodde till väsentlig del av det sätt, varå inkomna besvärsmål i hovrätten föredroges. Skedde föredragningen, såsom sig borde, sålunda, att föredraganden strax framhölle de omständigheter, som enligt hans mening kunde föranleda bifall till besvären, syntes i ett stort antal fall föredragningen av mål, vari kommunikation skulle äga rum, icke behöva bli synnerligen tidsödande. Hade åter ett besvärsmål blivit fullständigt föredraget, innan kommunikation av besvären beslutades, vore vid dess förnyade föredragning såsom skriftväxlingsmål en viss tidsbesparing i regel vunnen genom den tidigare föredragningen; hänsynen därtill finge antagas hava utgjort grunden för den i hovrätternas arbetsordningar intagna bestämmelsen därom att brottmål i regel skulle, ändå att förklaring infördrades, avgöras å den division, som en gång fått detsamma sig tilldelat. — En viss tidsvinst skulle kunna åstadkommas därigenom att mål av vidlyftigare beskaffenhet undantoges från fullständig föredragning såsom besvärsmål. Härför torde knappast erfordras någon lagändring. Det kunde nämligen ej med nu gällande lag anses uteslutet, att mål, som ej krävde särskilt skyndsamt behandling, av hovrätten kommunicerades allenast på grund av dess vidlyftighet, och att alltså den föredragande medgäves rätt att på sådan grund, utan att hava berett sig på målets fullständiga föredragning, anmäla detsamma till kommunikation; vissa allmänna regler i dylikt hänseende syntes, tillämpade utan formalism, måhända under tillsyn av en utav hovrätten därtill utsedd ledamot i hovrätten, vara ägnade att under nuvarande anhopning av mål i hovrätterna, som uppgäves väsentligen bero av en under kristiden exceptionellt stegrad tillströmning av mål, åstadkomma arbetsbesparing utan alltför stort inkräktande å de med den nuvarande ordningen förenade fördelarna. — Ifrågasättas kunde ock, huruvida icke den åsyftade arbetsbesparingen skulle i tillfredsställande mån och med avsevärt mindre olägenheter än enligt de föreliggande förslagen kunna vinnas genom att låta inkomna besvärsmål föredragas inför allenast tre ledamöter, som, där de vore ense om att fastställa det slut, vartill underrätten kommit, slutligen prövade besvären men eljest beslöte desammars kommunikation.

Berörda förslag blevo genom proposition, nr 190, förelagda 1923 års riksdag, men vunno icke riksdagens godkännande. Som skäl härför åberopades vad sammansatta bevillnings- och första lagutskottet anfört i utlåtande nr 3. Däri yttrades bland annat:

Det syntes vara uppenbart, att en viss tid skulle vinnas för mals föredragning till slutligt avgörande, därest dubbelföredragningen av vissa besvärsmål avskaffades. Värdet av denna tidsvinst finge dock icke överskattas. På sätt inom lagrådet framhållits, syntes, därest föredragningen av inkomna besvär skedde sålunda, att föredraganden strax framhölle de omständigheter, som enligt hans mening kunde föranleda bifall till besvären, i ett stort antal fall föredragningen av mål, vari kommunikation skulle äga rum, icke behöva bliva synnerligen tidsödande. Om åter ett besvärsmål blivit fullständigt föredraget, innan kommunikation av besvären beslutats, torde vid dess förnyade föredragning såsom skriftväxlingsmål en viss tidsbesparing i regel vara vunnen genom den tidigare föredragningen. Förbises finge ej heller, att hovrätternas arbetsresultat icke uteslutande vore beroende på den tid, som stode till buds för mals föredragning på tjänsterummet. Avgörande bleve i sista hand vad som under hemarbetet kunde medhinnas.

Från Svea hovrätt hade inhämtats, att den tidsbesparing, som skulle vinnas genom den obligatoriska kommunikationen, i nämnda hovrätt syntes kunna skattas till 90 föredragningss dagar för hovrätten i dess helhet. Då i medeltal något mindre än 3 vädjade mål föredroges per dag, skulle besparingen, räknad i antalet vädjade mål, kunna beräknas till 250 eller omkring 30 på envar av de åtta ordinarie divisionerna.

Mot införandet av obligatorisk kommunikation kunde emellertid anföras allvarliga betänkligheter.

För närvarande torde över 50 procent av alla inkommande besvärsmål avgöras utan kommunikation. För dessa mål skulle den föreslagna reformen medföra ett avsevärt dröjsmål med avgörandet. Att därigenom en av besvärsförfarandets viktigaste fördelar skulle gå förlorad, syntes vara tydligt. Särskilt skulle denna olägenhet framträda ifråga om mål av beskaffenhet att kräva största möjliga snabbhet i avgörandet. Svea hovrätt hade i ett den 20 december 1922 avgivet utlåtande framhållit lagsökningsmålen. En annan grupp av mål, som ofta krävde skyndsam behandling, utgjordes av sådana, däri klagan fördes över utslag, varigenom ådömts edgång. Även om dessa grupper av mål skulle undantagas från den föreslagna atgärden, skulle dock densamma ifråga om andra mål, som nu avgjordes utan kommunikation, för den rättssökande allmänheten medföra betydande olägenheter. Dessa bleve givetvis så mycket betänkligare, som de företrädesvis komme att drabba de parter, som haft fog för sin talan. Departementschefen hade gjort gällande, att den för vissa parter förmånliga snabba rättskipningen i de mål, varom nu vore fråga, icke finge vinnas på bekostnad av övriga mål. Det syntes emellertid kunna ifrågasättas, huruvida den föreslagna reformen vore ägnad att i någon större utsträckning påskynda avgörandet av dessa övriga mål. I en av departementschefen åberopad promemoria »angående stämpelavgift å bevis om erlagt vad» hade framhållits, att i betydande omfattning mål fullföljdes till hovrätterna bland annat blott för att fördröja sakens slutliga avgörande. Det ville synas utskottet, som om den ovillkorliga kommunikationen med därav följande utsikt till ett betydande uppskov med målets slutliga prövning skulle vara ägnad att

uppmuntra till klagomål i de fall, då klagandens ändringssökande huvudsakligen avsåge att vinna tid. Därest den föreslagna åtgärden skulle medföra ökning av antalet besvärsmål, komme det med reformen avsedda syftet att förfelas. Ett visst avseende syntes även böra fästas vid anmärkningen, att det snabba avgörandet i hovrätten minskade klagandens benägenhet att fullfölja talan mot hovrättens utslag och sålunda i sin mån tjänade till att medföra minskning i tillströmningen av mål till högsta domstolen.

En annan olägenhet av den föreslagna åtgärden vore givetvis den därmed följande ökningen i parternas rättegångskostnader. Till gendrivande av denna anmärkning hade anförts, bland annat, att berörda kostnadsökning komme att drabba företrädesvis klaganden, samt att det icke kunde anses obilligt, att denne även i de fall, då hans talan icke bleve bifallen, finge vidkännas vissa utgifter för att inkalla sin motpart till rätten. Vidare kunde utsikten att få gälda vederpartens förklaringskostnad bilda ett välbehövt korrektiv mot obehörigt ändringssökande. Det torde emellertid kunna ifrågasättas, huruvida det vore riktigt att pålägga klaganden kostnader för vederpartens inkallande, då detta icke tjänade något praktiskt ändamål. Medel att hindra oberättigad klagan syntes för övrigt böra sökas genom andra anordningar än ett onödigt fördyrande av rättegången. Märkas borde jämväl, att kommunikationen kunde medföra ej obetydliga kostnader för klagandens vederpart. Även om denne ägde rätt att insända sin förklaring med posten, skedde insändandet dock på förklarandens egen risk, varför han ej sällan torde anlita ombud för sin talans bevakande. Ofta torde han även anse sig nödsakad att för förklarings uppsättande rådföra sig med rättsbildat eller annat biträde. För härigenom vållade utgifter och besvär torde ej alltid gottgörelse kunna påräknas.

Sedan utskottet förklarat sig finna beaktansvärt vad inom lagrådet anförts om betydelsen av att med nuvarande ordning den icke klagande parten genom kommunikationen finge sin uppmärksamhet riktad på att bifall till besvären ej vore uteslutet utan att det funnes en eller annan omständighet i målet, som kunde föranleda ändring i underrättens utslag, erinrade utskottet, att den obligatoriska kommunikationen medförde risk, att ett större antal parter på grund av försummelse med avseende å fullgörande av delgivning m. m. komme att förlora sin talan. Det kunde visserligen invändas, att denna anmärkning saknade värde, då förslaget hade avseende endast å mål, i vilka överklagade utslaget i allt fall skulle hava fastställts av hovrätten. Märkas borde emellertid, att varje åtgärd ägnad att öka antalet fall, då part på grund av underlåtet iakttagande av formella föreskrifter förlorade rätten att få sin talan prövad i sak, måste ingiva betänkligheter.

Ehuru utskottet sålunda icke kunde ansluta sig till Kungl. Maj:ts förslag, ansåge dock utskottet, att åtgärder måste vidtagas för balansernas avarbetande. Ett flertal andra åtgärder i detta syfte än de av Kungl. Maj:t föreslagna hade under ärendets behandling blivit framställda. Utskottet framhöll jämte andra dels det inom lagrådet framförda förslaget, att inkomna besvärsmål borde föredragas inför allenast tre ledamöter, som, där de vore ense om att fastställa det slut, vartill underrätten kommit, slutligen prövade besvären men eljest beslöte desammas kommunikation, dels ock att man med bibehållande till viss grad av det nuvarande systemets fördelar skulle kunna i huvudsak ernå den med obligatorisk kommunikation avsedda tidsvinsten, därest åt en tjänsteman i hovrätten överlämnades att avgöra, huruvida i

besvärsmål förklaring skulle inhämtas från klagandens vederpart. Utskottet förklarade sig emellertid icke för det dåvarande vara i tillfälle att taga ställning till de framställda förslagen. Ett avgörande därutinnan måste enligt utskottets uppfattning förutsätta en allsidig och ingående undersökning av förslagens fördelar och olägenheter. Utskottet ansåge angeläget, att en sådan undersökning snarast verkställdes.

Förenämnda år 1926 tillkallade sakkunniga anförde i sitt betänkande: Med hänsyn till riksdagens uttalade uppfattning hade de sakkunniga funnit sig icke böra upptaga frågan om obligatorisk kommunikation i besvärsmål. Emellertid ville det synas som om den med obligatorisk kommunikation åsyftade tidsvinsten skulle kunna i någon mån ernås, därest man, i viss anslutning till vad som inom lagrådet och nyssnämnda utskott ifrågasatts, bestämde sig för en sådan anordning, att vederbörande fiskal, där han i fråga om ett till honom för föredragning överlämnat besvärsmål ansåge sig hava anledning antaga att underrättens beslut skulle komma att av hovrätten ändras, skulle vara skyldig att anmäla målet inför någon divisionens ledamot, lämpligen ordföranden, vilken, om även han ansåge ändring böra ske, beslöte kommunikation, men eljest förordnade, att målet skulle på vanligt sätt föredragas å divisionen; givetvis kunde i sistnämnda fall inträffa, att divisionen för sin del funne ändring böra ske och förty infordrade förklaring. Denna ordning, enligt vilken en ledamot av hovrätten i första hand bestämde, huruvida förklaring skulle inhämtas, måste enligt de sakkunnigas mening äga företräde framför det i utskottsutlåtandet omförmälda förslaget att överlämna avgörandet härutinnan åt fiskalen. De sakkunniga — som tänkt sig, att dessa mål skulle föredragas inför ordföranden, då han ensam vore tjänstgörande å ämbetsrummet — hade utgått från att föredragningen borde kunna ske ganska summariskt, så att densamma ej toge ordförandens tid i anspråk mer än skäligen kunde vara. I varje fall syntes, då divisionens övriga ledamöter befriades från att närvara vid den första föredragningen av ifrågavarande mål, en betydande tidsbesparing på detta sätt stå att vinna. För genomförande av den ordning, varom de sakkunniga sålunda hemställt, erfordrades ändring av 27 kap. 5 § rättegångsbalken och 219 § utsökningslagen. Förslag till ändrad lydelse av ifrågavarande lagrum hade av de sakkunniga utarbetats.

Sakkunniga
år 1926.

Mot de sakkunnigas ifrågavarande förslag har från hovrätternas sida icke förekommit erinran i vidare mån än att Göta hovrätt ansett, att, därest syftet med den föreslagna anordningen skulle helt ernås, det icke vore tillfyllest att ändra endast 5 § i 27 kap. rättegångsbalken och 219 § utsökningslagen. Jämväl 6 § 3 stycket, 7, 8, 12—14 och 17 §§ i nämnda kapitel av rättegångsbalken samt 3 och 4 styckena i 219 § och 220, 221 och 225 §§ i utsökningslagen, liksom ock 26 kap. 14 § rättegångsbalken syntes böra underkastas en motsvarande omredigering.

Hovrätterna.

Departements-
chefen.

Tillgängliga statistiska uppgifter utvisa, att av antalet av hovrätterna under åren 1921 och 1922 avgjorda kriminella besvärsmål samt civila besvärsmål med undantag av utsökningsmål mellan 45 och 50 procent avgjorts efter kommunikation. För tiden efter 1922 års utgång saknas statistiska uppgifter i nu berörda hänseenden. Emellertid torde någon mera avsevärd förskjutning icke hava inträtt i proportionen mellan antalet mål avgjorda utan föregående kommunikation och antalet mål avgjorda efter kommunikation. Visserligen förekommer ej dubbelföredragning av samtliga mål, som avgöras efter kommunikation. I de flesta fall torde väl numera mål av mera vidlyftig omfattning utan föregående föredragning kommuniceras efter allenast anmälan av vederbörande fiskal. Jämväl beträffande andra mål än sådana av sistnämnd beakaffenhet förekommer ej sällan, att kommunikation beslutes efter allenast en kort anmälan av fiskalen, därvid denne anger de omständigheter, som enligt hans uppfattning böra leda till ändring av underrättens beslut. I sådana fall, där kommunikationsanledningen ej är klar och otvetydig — och dessa fall torde utgöra det övervägande flertalet — måste dock divisionen tämligen fullständigt höra målet i dess helhet eller åtminstone i någon avgränsad del därav. Vid tillämpning av nu gällande lagstadganden i ämnet kan det därför ej undvikas, att dubbelföredragning förekommer i jämförelsevis betydande omfattning.

Såsom ett skäl för bibehållande av den nuvarande ordningen har anförts, att om ett besvärsmål blivit fullständigt föredraget, innan kommunikation av besvären beslutits, vid målets förnyade föredragning såsom skriftväxlingsmål en viss tidsbesparing i regel vore vunnen genom den tidigare föredragningen. Enligt föreskrift i hovrätternas arbetsordningar skall nämligen mål, däri förklaring infordrats, avgöras å den division målet en gång tilldelats. Emellertid bör bemärkas, att den omständigheten att ett besvärsmål, sedan beslut om kommunikation av besvären fattats, anses bundet vid den division målet en gång tilldelats, ej innefattar någon säkerhet för att samtliga de ledamöter, som närvarit vid kommunikationsbeslutet, också komma att delta i målets slutliga avgörande. Här inverka bland andra omständigheter det för närvarande i hovrätterna rådande vikariatsystemet och ledamöternas regelmässiga ledigheter från tjänstgöring å ämbetsrummet därhän, att endast ordföranden, som tjänstgör samtliga ordinarie sessionsdagar, kan sägas representera kontinuiteten i divisionens sammansättning. Huruvida i övrigt någon eller några av de ledamöter, som fattat kommunikationsbeslut, ock komma att delta i målets slutliga avgörande, blir i flertalet fall beroende av tillfälligheter. Ofta torde av de fyra ledamöter, vilka närvarit vid beslut om kommunikation av anförda besvär, två, stundom tre delta i målets slutliga avgörande. Att divisionen vid båda dessa tillfällen består av alldeles samma ledamöter är däremot jämförelsevis sällsynt. Det lär därför i allmänhet icke kunna undvikas, att mål, i vilka beslut om kommunikation av besvären meddelats, vid företagandet till slutligt avgörande måste föredragas i sin helhet. Detta förhållande medför tydligen,

att den tidsbesparing, som vid föredragning av skriftväxlingsmål kan beräknas följa därav att fullständig föredragning av målet tidigare ägt rum, icke kan skattas särdeles högt.

Efter den utgång, frågan om obligatorisk kommunikation i besvärsmål två gånger erhållit i riksdagen, finner jag, i likhet med de sakkunniga, ett förnyat upptagande av denna fråga icke vara att förorda.

Skall den tid, som för närvarande åtgår för dubbelföredragning av mål i hovrätterna, kunna bättre utnyttjas, torde stå till buds allenast endera av de två utvägar, som antyddes i utskottsutlåtandet vid 1923 års riksdag. Man har sålunda att välja mellan att antingen låta inkomna besvärsmål föredragas inför allenast tre ledamöter, vilka, om de äro ense att fastställa det slut, vartill underrätten kommit, skola slutligen pröva besvären, men eljest besluta kommunikation, eller ock överlämna åt en befattningshavare vid hovrätten att pröva, huruvida i besvärsmål förklaring skall inhämtas från klagandens vederpart.

Det förra alternativet skulle innefatta ett avsteg från gällande regler om domförhet i hovrätt. I det skede, vari frågan om en allmän reformering av vårt rättegångsväsen numera inträtt, lär det dock näppeligen kunna anses lämpligt att i förevarande hänseende vidtaga en förändring, som obestriddigen äger en i viss mån principiell innebörd. Jag finner därför uteslutet att för närvarande tillstyrka den anordning, att besvärsmålen komme att prövas inför allenast tre ledamöter.

Återstår alltså det andra alternativet, vilket förordats av de sakkunniga i den modifierade form, att det skulle överlätas åt någon ledamot å divisionen att pröva, huruvida i besvärsmål förklaring skall inhämtas från klagandens vederpart. Den förberedande handläggningen av besvärsmål, sådan de sakkunniga tänkt sig densamma, skulle följaktligen te sig sålunda, att den preliminära prövningen av frågan, huruvida anledning att infordra förklaring föreligger, skall verkställas av föredraganden. Finner han, att underrättens utslag bör fastställas, har han att föredraga målet å divisionen. Anser han däremot anledning föreligga, att underrättens beslut bör ändras av hovrätten, har han att anmäla målet inför någon divisionens ledamot, enligt de sakkunnigas mening lämpligen inför ordföranden, vilken, om han anser ändring i underrättens utslag böra äga rum, besluter kommunikation av besvären, men i annat fall förordnar, att målet skall i vanlig ordning föredragas inför divisionen.

På sätt de sakkunniga funnit, torde det få antagas, att en betydande tidsbesparing står att vinna med en sådan anordning. Emellertid lär det ej kunna undvikas, att arbetet med prövning av besvär för kommunikation, därest denna prövning verkligen skall fylla den uppgift, som åsyftats, måste bliva jämförelsevis betungande. Ej heller synes böra uppgivas regeln, att ordföranden skall delta i alla måls avgörande och sålunda tjänstgöra samtliga ordinarie sessionsdagar. Det torde vid sådant förhållande bliva nödvändigt, att verkställandet av den tilltänkta förberedande prövningen av

besvärsmålen delas mellan ordföranden och den därefter närmaste ledamoten å divisionen. Måhända skall det också visa sig erforderligt, att åt nämnda två ledamöter i jämförelse med övriga ledamöter å divisionen beredes någon lättnad i dem åvilande skyldighet att deltaga i arbetet med att i första hand kontrollläsa handlingarna i föredragna mål. Dessa spörsmål torde jag få anledning upptaga till ytterligare överbägande i samband med frågan om de ändrade bestämmelser i hovrätternas arbetsordningar, vilka kunna påkallas av vissa andra ifrågasatta förändringar i hovrätternas organisation.

En sålunda anordnad, av en ledamot verkställd förberedande prövning av besvärsmålen synes stå i god överensstämmelse med de grunder, vilka i processkommissionens förslag till rättegångsväsendets ombildning angivits för förfarandet i hovrätt uti dit fullföljda mål. Enligt kommissionens förslag skall sålunda i fullföljt mål viss ledamot av hovrätten omedelbart utses att såsom referent utöva särskild tillsyn och befattnings med målet. Denne skall föranstalta om att alla åtgärder bliva vidtagna, som erfordras för målets förberedande till huvudförhandling. Referenten skall ensam kunna vidtaga vissa hithörande åtgärder, såsom infordrande av yttrande m. m.

Vad Göta hovrätt anmärkt därom, att jämväl vissa andra förberedande åtgärder än de i 27 kap. 5 § rättegångsbalken och 219 § andra stycket utsökninglagen omförmälda borde bliva föremål för prövning av allenast en ledamot, har jag funnit i vissa avseenden äga fog. Det har sålunda synt mig att, därest åt en ledamot överläts att i vanligt besvärsmål pröva, huruvida anledning föreligger att höra motpart över anförda besvär, åt samme ledamot jämväl kan och bör uppdragas *att* bevilja anstånd, när skäl därtill äro, med fullgörande av vad i meddelat beslut om delgivning av besvär med motparten blivit klaganden förelagt, *att* förordna, huruvida vid besvären fogade kartor eller andra ritningar eller ock handlingar av vidlyftigare beskaffenhet må på framställning av klaganden undantagas från delgivning, *att* pröva, huruvida delgivning av besvärshandlingarna må ske genom kungörelse i allmänna tidningarna, ävensom förelägga klaganden att styrka, det han låtit i allmänna tidningarna införa sådan kungörelse, *samt att* infordra underdomares, överexekutors eller utmätningmans utlåtande över besvären.

Däremot har jag funnit det föreslagna förfarandet icke böra vinna tillämpning vid prövning av fråga, huruvida klaganden varit på grund av laga förfall hindrad att fullgöra vad honom blivit förelagt i meddelat beslut om delgivning med motpart av anförda besvär. Då dessa ärenden innefatta tillämpning av rättegångsbalkens stadganden om laga förfall, synas de böra bibehållas vid vederbörande divisioner. Ej heller har jag funnit lämpligt, att den föreslagna ordningen kommer till användning, då kommunikationsåtgärden avser annan inlaga än besvären och dem åtföljande handlingar. En förändring i avseende å dessa mera sällan förekommande fall torde icke vara ägnad att medföra någon avsevärd tidsbesparing. Likaledes har jag icke kunnat tillstyrka, att åt allenast en ledamot uppdrages att besluta om

infordrande av förklaring i mål, däri någon hålles häktad, eller om hörande av part i underställt mål. Sistberörda två kategorier av mål äro av beskaffenhet att kräva särskild skyndsamhet i avgörandet. Vid tillämpning av det nu föreslagna förfarandet för prövning av fråga, huruvida anledning¹ föreligger att höra motpart, lärer det emellertid icke kunna undvikas, att understundom dröjsmål kommer att inträffa med föredragning å vederbörande division av mål, som vid den av en ledamot verkställda förberedande prövningen funnits icke böra utställas till delgivning med motpart. En ytterligare anledning till att förberedande prövning av allenast en ledamot ej bör förekomma i dessa mål ligger däri, att, därest klaganden yrkat att bliva försatt på fri fot, detta yrkande, vilket erfordrar synnerligen skyndsamt handläggning, i varje fall måste prövas av vederbörande division.

Har i vädjat mål talan fullföljts mot beslut, varigenom underrätten fällt part att utgiva vite eller att böta för uteblivande eller annan förseelse i målet, och finnes yttrande i denna fråga böra inhämtas av allmänne åklagaren, torde det ävenledes fortfarande böra tillkomma vederbörande division att besluta om infordrande av sådant yttrande. På det stadium av målets behandling i hovrätten, då dylikt beslut kan ifrågakomma, är målet nämligen redan överlämnat till viss ledamot i egenskap av referent i målet. Därest befogenhet att fatta beslut, varom nu är fråga, skulle tillkomma en ledamot å divisionen, är tydligen den ledamot, som fått målet sig tilldelat, närmast att erhålla sådan beslutanderätt. Men det torde vara mindre lämpligt och ej heller överensstämmande med förutsättningarna för de nu ifrågasatta lagändringarna att överlåta berörda uppgift åt adjungerade ledamöter.

Utöver de förslag till lag om ändrad lydelse av 27 kap. 5 § rättegångsbalken och 219 § andra stycket utsökningslagen, vilka framlagts av de sakkunniga, har jag, i anslutning till vad jag nu anfört, låtit inom departementet utarbeta förslag till ändrad lydelse av jämväl 27 kap. 6 § andra och tredje styckena, 7 och 13 §§ rättegångsbalken samt 219 § tredje och fjärde styckena, 220 och 225 §§ utsökningslagen.»

Föredraganden uppläser omförmälda förslag, av den lydelse bilagor till detta protokoll utvisa, samt hemställer, att lagrådets yttrande över förslagen måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Ragnar Kihlgren.

Bilaga.**Förslag**

till

Lag**om ändrad lydelse av 27 kap. 5—7 och 13 §§ rättegångsbalken.**

Häri genom förordnas, att 27 kap. 5—7 och 13 §§ rättegångsbalken skola, 6 § i nedan angivna delar, hava följande ändrade lydelse:

5 §.

Äro besvär anförda, varde, när skäl därtill äro, förordnande meddelat om vederpartens hörande över besvären; dock må ej, med mindre tillfälle lämnats vederparten att sig förklara, ändring i underrättens utslag göras, i annat fall än då besvären angå någons häktande eller kvarhållande i häkte eller hämtande till rätten, eller ock stadgandet i senare stycket av 12 § äger tillämpning.

6 §.

Skall någon — — — till handa.

Har klaganden före utgången av den tid, som är stadgad för ingivande av delgivningsbevis och återställande av besvärshandlingarna, hos hovrätten sökt anstånd med fullgörande av vad honom i sagda hänseenden åligger, må sådant anstånd på viss tid beviljas, när skäl därtill äro.

Äro vid besvären fogade kartor eller andra ritningar, eller ock handlingar av vidlyftigare beskaffenhet, såsom protokoll i annat rättegångsmål, eller handlingar rörande laga skifte eller därmed jämförlig förrättning, eller handelsböcker eller andra räkenskaper, varde, på framställning av klaganden, efter omständigheterna förordnat, huruvida de må från delgivning undantagas.

7 §.

Är i fall, som uti 6 § avses, ej veterligt, var klagandens vederpart sig uppehåller, eller upplyses, att han vistas å utrikes ort; har han ej i hovrätten anmält viss person, som äger att å hans vägnar mottaga besvärshandlingarna, eller anvisning å sådant ombud eljest kunnat erhållas; återställa klaganden inom stadgad tid besvärshandlingarna, där de äro av honom uttagna, och varde honom viss tid förelagd att styrka, det han låtit i all-

männa tidningarna tre gånger, minst fjorton dagar mellan varje gång, kungöra, att besvär i målet blivit anförda, samt att besvärshandlingarna finnas hos hovrätten att tillgå. Är klaganden allmän åklagare, låte hovrätten besörja, att kungörelse varder i allmänna tidningarna införd, efter ty nu är sagt.

13 §.

Varder beslut meddelat, att underdomares utlåtande över besvären skall infordras, må ej part med beslutets delgivande betungas.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1928.

*Bilaga.***Förslag**

till

Lag**om ändrad lydelse av 219, 220 och 225 §§ utsökningslagen.**

Härigenom förordnas, att 219, 220 och 225 §§ utsökningslagen skola, 219 § i nedan angivna delar, hava följande ändrade lydelse:

219 §.

Ej må — — — förklara.

Finnes någon böra över besvären höras, vare klaganden pliktig att efter föreläggande uttaga de av honom ingivna besvärshandlingarna samt dem i huvudskrift eller besannad avskrift vederparten tillställa, så ock att inom lika tid, som för besvärens anförande gällt, räknad från den dag föreläggandet genom anslag inom hovrätten kungöres, till hovrätten inkomma med sådant intyg, som i 11 kap. 38 § rättegångsbalken sägs, rörande delgivningen och dagen därför samt återställa handlingarna eller ingiva styrkt avskrift därav.

Har klaganden före utgången av den tid, som är stadgad för ingivande av delgivningsbevis och återställande av besvärshandlingarna, hos hovrätten sökt anstånd med fullgörande av vad honom i sagda hänseenden åligger, må sådant anstånd på viss tid beviljas, när skäl därtill äro.

Äro vid besvären fogade kartor eller andra ritningar, eller ock handlingar av vidlyftigare beskaffenhet, såsom protokoll i annat mål, eller handlingar rörande laga skifte eller därmed jämförlig förrättning, eller handelsböcker eller andra räkenskaper, varde, på framställning av klaganden, efter omständigheterna förordnat, huruvida de må från delgivning undantagas.

220 §.

Är, i fall då klagandens vederpart skall höras, ej veterligt, var han sig uppehåller, eller upplyses, att han vistas å utrikes ort; har han ej i hovrätten anmält viss person, som äger att å hans vägnar mottaga besvärshandlingarna, eller anvisning å sådant ombud eljest kunnat erhållas; återställe klaganden inom stadgad tid besvärshandlingarna, där de äro av honom uttagna, och varde honom viss tid förelagd att styrka, det han låtit i allmänna

tidningarna tre gånger, minst fjorton dagar mellan varje gång, kungöra, att besvär i målet blivit anförda, samt att besvärshandlingarna finnas hos hovrätten att tillgå.

225 §.

Prövar hovrätten tillfälle böra lämnas klagandens vederpart att avgiva yttrande över inlaga, som efter det besvären utställts till förklaring blivit av klaganden ingiven, eller finnes nödigt, att klaganden höres över förklaring eller annan inlaga, som av vederparten ingivits, äge hovrätten meddela föreskrift om delgivande av inlaga, varom fråga är. Varder beslut meddelat, att överexekutors eller utmätningsmans utlåtande över besvären skall infordras, må ej part med beslutets delgivande betungas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1928.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 28 november 1927.

Närvarande:

justitierådet VON SETH,
justitierådet WEDBERG,
regeringsrådet PLANTING-GYLLENBÅGA,
justitierådet ALEXANDERSON.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementensärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 22 oktober 1927, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets yttrande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upp rättade förslag till:

1) *lag om ändrad lydelse av 27 kap. 5—7 och 13 §§ rättegångsbalken* samt

2) *lag om ändrad lydelse av 219, 220 och 225 §§ utsökningslagen.*

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorerna Torsten Petersson.

Justitierådet Alexanderson anförde:

De båda förslagen avse att undanröja hindren för laglig giltighet av en anordning, enligt vilken i besvärsmål vissa förberedande åtgärder och beslut, som för närvarande ankomma på hovrättsdivision i domfört antal, skola kunna i första hand meddelas av ordföranden eller den därefter näst främste å divisionen ensam, efter föredragning för honom av vederbörande fiskal. Att en sådan anordning vidtages synes praktiskt och icke förenat med betänkligheter; likaså att den vinner tillämpning i den omfattning, förslagen avse. Däremot lär det kunna ifrågasättas huruvida de hinder, gällande lag uppställer mot anordningen i fråga, verkligen blivit genom förslagen på ett tillfredsställande sätt undanröjda. Då hela saken gäller snarare en praktisk detalj i det inre hovrättsarbetet än en rättsändring av reell natur, är det visserligen förklarligt att man låtit sig angeläget vara att i minsta möjliga mån rubba bestämmelserna i 27 kap. rättegångsbalken och 11 kap. utsökningslagen. Men icke desto mindre synes det något betänkligt att vid lagändringen låta leda sig av ett så formalistiskt betraktelsesätt som det vilket ligger till grund för förslagets avfattning, nämligen att i varje fall, där ej lagen uttryckligen angiver att visst beslut eller viss åtgärd ankommer på hovrätten, hovrättens arbetsordning kan träffa avgörande om kompetensen. Ett sådant åskådningssätt synes

åt det enskilda lagbudets språkliga dräkt tillmäta en betydelse över hövan, på bekostnad av behörig hänsyn till såväl arten av det ämne, som avhandlas, som ock det sammanhang, vari lagbudet förekommer. Såsom ett exempel på olägenheterna härvid må hänvisas till 225 § utsökningslagen sådan den enligt det förevarande förslaget rörande vissa ändringar i nämnda lag skulle lyda. Första punkten stadgar huru förfaras skall, om hovrätten prövar tillfälle böra lämnas part att avgiva yttrande över motparts inlaga. Därefter begynner andra punkten: »Varder beslut meddelat, att över-exekutors eller utmätningsmans utlåtande över besvären skall infordras — — —». Efter vanliga lagtolkningsgrunder måste innebörden onekligen antagas vara, att sistnämnda beslut likaväl som det i första punkten omförmälda alltid ankommer på hovrätten i domför sammansättning, medan förslagets syfte är det motsatta.

Möjligen kan man vilja åberopa att det lagtekniska grepp, som i förslagen tillitats, redan kommit till användning genom lagen den 22 juni 1923 om ändrad lydelse av 26 kap. 7 § och 27 kap. 4 § rättegångsbalken. Förutsättningarna äro emellertid väsentligt olika. Det gällde där åtgärder av rent expeditionell natur, såsom ock framgår av att de enligt arbetsordningarna anförtrotts åt tjänstemän hos hovrätten; här är åter fråga om en prövning efter sakliga grunder, om vilken ej kunnat ifrågasättas annat än att den skulle ankomma på person i verklig domareställning i hovrätten.

Vinner den gjorda erinran beaktande, synes den enklast kunna tillgodoses exempelvis sålunda att de uppgjorda lagförslagen ersättas med en slutparagraf i 27 kap. rättegångsbalken av innehåll att förordnande om vederpartens hörande över anförda besvär, beslut att infordra underdomares utlåtande över besvären, beviljande av anstånd eller av undantagande från delgivning, varom i 6 § andra och tredje styckena sägs, ävensom föreläggande enligt 7 § må, i den ordning Konungen bestämmer, kunna meddelas jämväl av viss ledamot av hovrätten, samt med ett parallellstadgande i 11 kap. utsökningslagen, vilket synes utan större betänkligheter kunna infogas såsom första stycke i lagens 226 §. Viss jämkning i lydelsen av nuvarande stadgandet i sistnämnda paragraf bleve därvid erforderlig.

Regeringsrådet Planting-Gyllenbåga lämnade förslagen utan anmärkning.

Justitierådet Wedberg utlät sig:

I huvudsaklig överensstämmelse med vad justitierådet Alexanderson anført finner jag de remitterade förslagens avfattning vara mindre tillfredsställande. Jag anser ock den redaktionella utväg han anvisat äga ett avgjort företräde framför den i förslagen anlitade. Än bättre vore dock måhända att lämna 27 kap. rättegångsbalken och utsökningslagen alldeles orubbade och i stället till 23 kap. 1 § nämnda balk foga ett till-

lägg, som i viss utsträckning överlämnar åt Konungen att bestämma om domfört antal i hovrätt. Efter mitt förmenande kunde det lämpligen och utan våda stadgas att beslut i rättegången, som ej får särskilt överklagas, må kunna efter Konungens förordnande fattas av allenast en ledamot.

Det må påpekas att med mitt förslag anledning ej föreligger att ändra ingressen till förordningen den 23 augusti 1851 (rörande besvärsmål från Gotland), en ändring som eljest skulle kunna finnas påkallad. Hänvisas må ock till processkommissionens betänkande I s. 127 punkt 3, jämförd exempelvis med III s. 121 punkt 7.

Justitierådet von Seth yttrade:

Den lagteknik, som i förslagen användes, är i viss mån redan inaurgerad vid 1901 och 1923 års ändringar i rättegångsbalken och bör måhända därför icke nu föranleda erinran, ehuru den nog, på sätt inom lagrådet anförts, näppeligen kan anses lyckligt funnen. Ansluter man sig till densamma, synes den emellertid, åtminstone såvitt angår själva rättegångsbalken, böra genomföras följdriktigt. Att efter den föreslagna ändringen i 27 kap. 7 § behålla uttrycket »hovrättens föreläggande» i sista punkten av 8 § andra stycket torde sålunda vara mindre tilltalande.

Även i sakligt hänseende synas mig förslagen lida av en viss brist på konsekvens, nämligen såvitt 27 kap. 14 § rättegångsbalken och första punkten i 225 § utsökningslagen lämnats oförändrade. Inkommer från klaganden inlaga, efter det besvären utställts till förklaring, men innan sådan inkommit och förklaringstiden utgått, synes det som om en sådan inlaga lämpligen borde kunna få behandlas på samma sätt som själva besvärsskriften i fråga om yttrandes inhämtande, åtminstone om ej allt för stor del av förklaringstiden gått till ända, då inlagan inkommer. Det torde utan betänklighet kunna överlämnas åt den ledamot, som beslutat om kommunikationen av besvären, att efter omständigheterna förordna, att inlagan omedelbart skall delgivas motparten, eller bestämma, att den skall vila i hovrätten i avbidan på målets föredragning. Att åt samme ledamot överlämna att i första hand avgöra, huruvida klaganden bör erhålla tillfälle att yttra sig över förklaring eller annan inlaga, som ingivits av vederparten, torde ej heller böra möta betänklighet. Jag anser mig därför böra ifrågasätta, om ej en med vad jag sålunda anført överensstämmande jämkning i nämnda lagrum bör företagas. Visserligen skulle icke därigenom vinnas någon större arbetsbesparing för hovrätten, men å andra sidan lära några olägenheter icke vara att befara därav.

Iakttages vad jag sålunda hemställt, föranleder det även ändring i rubriken till det under 1) omnämnda förslaget.

Ur protokollet:

Oskar Adelson.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16
december 1927.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Thyren, anmäler lagrådets den 12 i denna månad avgivna utlåtande över de den 25 november 1927 till lagrådet remitterade förslagen till

- 1) lag om ändrad lydelse av 27 kap. 5—7 och 13 §§ rättegångsbalken; och
- 2) lag om ändrad lydelse av 219, 220 och 225 §§ utsökningslagen.

Efter redogörelse för utlåtandet anför föredraganden:

»I detta lagstiftningsärende föreligga särskilda yttranden av lagrådets samtliga ledamöter.

Med avseende å det sakliga innehållet har inom lagrådet ifrågasatts, huruvida även vissa andra beslut av hovrätt än de i förslagen avsedda borde meddelas i den ordning, som nu föreslås till införande. Jag finner ej skäl att härutinnan frånträda den uppfattning jag angivit vid remissen till lagrådet.

I fråga om förslagens formella avfattning hava två ledamöter hemställt om ändring, och i deras yttranden hava anvisats skilda utvägar för sådan ändrings genomförande. En ledamot har, om ock med beaktande av vad sålunda i lagtekniskt avseende anmärkts, funnit förslagen måhända icke böra föranleda erinran på grund av deras anslutning härutinnan till vissa förut vidtagna ändringar i rättegångsbalken. Av en ledamot hava förslagen lämnats helt utan anmärkning.

För min del finner jag väl beaktansvärt vad inom lagrådet anmärkts i fråga om sättet för dessa lagändringars genomförande. Emellertid har redan tidigare samma form använts för att i rättegångsbalken angiva en sådan ordning för meddelande av beslut, vilken vidare regleras genom föreskrifter i administrativ väg. Med den formulering, ifrågavarande lagrum enligt förslagen skulle erhålla, överlämnas åt Kungl. Maj:t att i hovrätternas arbetsordningar införa erforderliga närmare bestämmelser. Vid dessa förhållanden har jag icke funnit tillräcklig anledning att härutinnan vidtaga ändring i de sakkunnigas förslag, som jämväl biträts av hovrätterna. I likhet med två av lagrådets ledamöter anser jag ock nu förslagens avfattning i berörda avseende kunna bibehållas.

Jag tillstyrker alltså, att förslagen, efter ett par mindre jämkningar av redaktionell natur, må föreläggas riksdagen till antagande.»

Föredraganden uppläser här efter berörda lagförslag samt hemställer, att förslagen måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas nästkommande års riksdag.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
N. Cervin.